ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 12ης Μαρτίου 1998 *

Στην υπόθεση C-314/96,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του tribunal des affaires de sécurité sociale d'Evry (Γαλλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Ourdia Djabali

και

Caisse d'allocations familiales de l'Essonne,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 39, παράγραφος 1, της συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Αλγερίας που υπογράφηκε στο Αλγέρι στις 26 Απριλίου 1976 και εγκρίθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2210/78 του Συμβουλίου, της 26ης Σεπτεμβρίου 1978 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/010, σ. 3),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους H. Ragnemalm, πρόεδρο τμήματος, R. Schintgen (εισηγητή) και G. F. Mancini, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs
γραμματέας: L. Hewlett, υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Djabali,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. de Salins και τον C. Chavance, αντιστοίχως υποδιευθύντρια και γραμματέα εξωτερικών υποθέσεων στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον J. Forman, νομικό σύμβουλο, και τη Μ. Πατακιά, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Γαλλικής Κυβερνήσεως και της Επιτροπής, κατά τη συνεδρίαση της 7ης Μαΐου 1997,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Μαΐου 1997,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 28ης Μαΐου 1996, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 26 Σεπτεμβρίου 1996, το tribunal des affaires de securité sociale d'Evry υπέβαλε στο

Δικαστήριο, βάσει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 39, παράγραφος 1, της συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Αλγερίας που υπογράφηκε στο Αλγέρι στις 26 Απριλίου 1976 και εγκρίθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2210/78 του Συμβουλίου, της 26ης Σεπτεμβρίου 1978 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/010, σ. 3, στο εξής: συμφωνία).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Djabali, Αλγερινής υπηκόου, και του Caisse d'allocations familiales de l'Essonne (στο εξής: Ταμείο), με αντικείμενο τη χορήγηση επιδόματος ενηλίκου ατόμου με ειδικές ανάγκες.

3 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η Djabali είναι σύζυγος Αλγερινού υπηκόου με τον οποίο κατοικεί στο Longjumeau (Γαλλία). Η ίδια ουδέποτε άσκησε επαγγελματική δραστηριότητα στη Γαλλία.

4 Αφού κατέστη ανάπηρη μετά από μια χειρουργική επέμβαση το 1981 και αφού της αναγνωρίστηκε αναπηρία σε ποσοστό 80 % από τον Οκτώβριο του 1993, η Djabali ζήτησε να της χορηγηθεί, από την εν λόγω ημερομηνία, το επίδομα ενηλίκου ατόμου με ειδικές ανάγκες βάσει της γαλλικής νομοθεσίας.

5 Στη Γαλλία το επίδομα ενηλίκου ατόμου με ειδικές ανάγκες θεσπίστηκε με τον νόμο 75-534, περί μέτρων υπέρ των ατόμων με ειδικές ανάγκες, της 30ής Ιουνίου 1975. Το επίδομα αυτό διέπεται από τον τίτλο II του βιβλίου VIII του νέου γαλλικού κώδικα κοινωνικής ασφαλίσεως. Οι προϋποθέσεις χορηγήσεώς του καθορίζονται από τα άρθρα L. 821-1 έως L. 821-8.

6 Το άρθρο L. 821-1, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω κώδικα προβλέπει ότι το επίδομα αυτό δικαιούται κάθε άτομο που έχει τη γαλλική ιθαγένεια ή είναι υπήκοος χώρας που έχει συνάψει σύμβαση αμοιβαιότητας στον τομέα της χορηγήσεως επιδομάτων ενηλίκων ατόμων με ειδικές ανάγκες, διαμένει στο

γαλλικό έδαφος και έχει υπερβεί την ηλικία με την οποία θεμελιώνεται το επίδομα ειδικής εκπαιδεύσεως του άρθρου L. 541-1 του ίδιου κώδικα και το οποίο πάσχει από μόνιμη αναπηρία τουλάχιστον σε ποσοστό που καθορίζεται από διάταγμα, οσάκις ο ενδιαφερόμενος δεν μπορεί να αξιώσει, βάσει συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως, συστήματος συνταξιοδοτήσεως ή ειδικής νομοθεσίας, κάποιο πλεονέκτημα γήρατος ή αναπηρίας ή πρόσοδο λόγω εργατικού ατυχήματος τουλάχιστον ίσο προς το εν λόγω επίδομα.

7 Στις 16 Νοεμβρίου 1993 η τεχνική επιτροπή επαγγελματικού προσανατολισμού και ανακατατάξεως του άρθρου L. 821-4 του νέου κώδικα κοινωνικής ασφαλίσεως χορήγησε στην Djabali το ζητούμενο επίδομα με την επιφύλαξη όρων διοικητικής φύσεως.

8 Στις 13 Ιουλίου 1994, όμως, το αρμόδιο για τη χορήγηση του επιδόματος Ταμείο απέρριψε την αίτηση της Djabali με την αιτιολογία ότι η αιτούσα δεν είχε τη γαλλική ιθαγένεια και ήταν υπήκοος χώρας που δεν έχει συνάψει με τη Γαλλία συμφωνία αμοιβαιότητας όσον αφορά τη χορήγηση επιδομάτων σε ενήλικα άτομα με ειδικές ανάγκες.

9 Στις 4 Ιουνίου 1995, η Djabali προσέφυγε κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του tribunal des affaires de sécurité d'Evry, υποστηρίζοντας ότι αυτή αντιβαίνει στο άρθρο 39, παράγραφος 1 της συμφωνίας.

10 Κατά τη διάταξη αυτή,

«(...) οι εργαζόμενοι αλγερινής υπηκοότητας και τα μέλη της οικογένειάς τους που διαμένουν με αυτούς απολαύουν στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως καθεστώτος που χαρακτηρίζεται από την απουσία κάθε διακρίσεως βασιζομένης στην ιθαγένεια, σε σχέση με τους υπηκόους των κρατών μελών στα οποία απασχολούνται».

11 Κατά την Djabali, από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι η συμφωνία απαγορεύει στις αρχές των κρατών μελών να επικαλεστούν την αλγερινή ιθαγένεια του αιτούντος για να του αρνηθούν τη χορήγηση των ζητουμένων παροχών κοινωνικής ασφαλίσεως.

12 Το Ταμείο υποστηρίζει, όμως, ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου ότι το επίδικο επίδομα δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως παροχή κοινωνικής ασφαλίσεως κατά την έννοια της συμφωνίας παρά μόνον αν ο αιτών είναι εργαζόμενος ή πρώην εργαζόμενος που, ήδη, λόγω προηγούμενης μισθωτής δραστηριότητας δικαιούται παροχών κοινωνικής ασφαλίσεως βάσει συστήματος στηριζομένου στην καταβολή εισφορών. Όμως, η Djabali δεν πληροί την προϋπόθεση αυτή και επομένως δεν μπορεί να αξιώσει την καταβολή του επιδόματος ενηλίκου ατόμου με ειδικές ανάγκες ως ίδιο δικαίωμα.

13 Θεωρώντας ότι η επίλυση της διαφοράς εξαρτάται από την ερμηνεία που αρμόζει στο άρθρο 39, παράγραφος 1, της συμφωνίας, το tribunal des affaires de sécurité sociale d'Evry ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 39 του κοινοτικού κανονισμού 2210/78, της 26ης Σεπτεμβρίου 1978, περί συνάψεως συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ της ΕΟΚ και της Δημοκρατίας της Αλγερίας, εφαρμογή στην περίπτωση της Ο. Djabali, όσον αφορά το δικαίωμα επί του επιδόματος ενηλίκων ατόμων με ειδικές ανάγκες, λαμβανομένου υπόψη ότι το πρόσωπο αυτό ουδέποτε άσκησε μισθωτή δραστηριότητα, αλλά θα αποκτήσει ενδεχομένως τον Δεκέμβριο 1997 δικαίωμα συντάξεως υπό την ιδιότητά της ως μητέρας απασχολουμένης αποκλειστικά με οικιακές εργασίες;»

14 Με έγγραφο της 8ης Απριλίου 1997, το Ταμείο πληροφόρησε το Δικαστήριο ότι ο Γάλλος Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων είχε αποφασίσει να χορηγήσει στη Djabali το επίδομα ενηλίκου ατόμου με ειδικές ανάγκες. Από ένα συνημμένο έγγραφο προκύπτει ότι η ενδιαφερόμενη έλαβε το ποσό των 148 188,45 γαλλικών φράγκων (FF) ως αναδρομικά για την περίοδο από τον Οκτώβριο του 1993 έως τον Δεκέμβριο 1996 και ότι από 1ης Ιανουαρίου 1997 λαμβάνει 3 982 FF μηνιαίως. Το αίτημα της Djabali, δηλαδή, ικανοποιήθηκε πλήρως και η διαφορά της με το Ταμείο στερείται πλέον αντικειμένου. Το Ταμείο επισυνήψε επίσης αντίγραφο δύο εγγράφων με τα οποία πληροφόρησε το tribunal des affaires de sécurité sociale d'Evry και την Djabali για την απόφαση των αρμοδίων αρχών να της χορηγήσουν το επίδομα ενηλίκου ατόμου με ειδικές ανάγκες από 1ης Οκτωβρίου 1993 και κάλεσε την ενδιαφερομένη να παραιτηθεί από την προσφυγή που είχε ασκήσει ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου.

15 Αφενός, η Djabali δεν προέβη στις αναγκαίες ενέργειες προκειμένου να παραιτηθεί από την προσφυγή της ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

16 Αφετέρου, ο πρόεδρος του tribunal des affaires de sécurité sociale d'Evry, απαντώντας σε επιστολή με την οποία ο Γραμματέας του Δικαστηρίου ερωτά αν, υπό τις συνθήκες αυτές, το εν λόγω δικαστήριο εμμένει στην έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, διευκρίνισε ότι το δικαστήριο αυτό δεν έχει την αρμοδιότητα, σύμφωνα με τους εθνικούς δικονομικούς κανόνες, να παραιτηθεί από την αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως που υπέβαλε νομοτύπως στο Δικαστήριο.

17 Συναφώς πρέπει να σημειωθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 177 της Συνθήκης αποτελεί ένα μέσο συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, χάρη στο οποίο το πρώτο παρέχει στα δεύτερα τα στοιχεία ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου που αυτά χρειάζονται για την επίλυση των διαφορών που καλούνται να επιλύσουν (βλ. ιδίως τις αποφάσεις της 18ης Οκτωβρίου 1990, C-297/88 και C-197/89, Dzodzi, Συλλογή 1990, σ. I-3763, σκέψη 33, και της 8ης Νοεμβρίου 1990, C-231/89, Gmurzynska-Bscher, Συλλογή 1990, σ. I-4003, σκέψη 18).

18 Πράγματι, όπως προκύπτει τόσο από το γράμμα όσο και από την οικονομία του άρθρου 177 της Συνθήκης, η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως προϋποθέτει ότι εκκρεμεί πράγματι μια διαφορά ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, στο πλαίσιο της οποίας αυτά καλούνται να εκδώσουν απόφαση που θα λαμβάνει υπόψη την προδικαστική απόφαση (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 21ης Απριλίου 1988, 338/85, Pardini, Συλλογή 1988, σ. 2041, σκέψη 11, και της 15ης Ιουνίου 1995, C-422/93, C-423/93 και C-424/93, Zabala Erasun κ.λπ., Συλλογή 1995, σ. I-1567, σκέψη 28).

19 Ειδικότερα, ο δικαιολογητικός λόγος της προδικαστικής παραπομπής δεν έγκειται στη διατύπωση συμβουλευτικών γνωμών επί γενικών υποθετικών ζητημάτων αλλά στην αυτονόητη ανάγκη αποτελεσματικής επιλύσεως μιας ένδικης διαφοράς (βλ. απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1981, 244/80, Foglia, Συλλογή 1981, σ. 3045, και απόφαση Zabala Erasun κ.λπ., προπαρατεθείσα, σκέψη 29).

20 Εν προκειμένω όμως, αφού το tribunal des affaires de sécurité sociale d'Evry είχε ήδη υποβάλει στο Δικαστήριο το προπαρατεθέν ερώτημα, χορηγήθηκαν στη Djabali οι παροχές που αυτή ζητούσε.

21 Επιβάλλεται, επομένως, η διαπίστωση ότι τα αιτήματα της προσφεύγουσας της κύριας δίκης ικανοποιήθηκαν πλήρως, οπότε η υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου κατέστη πλέον άνευ αντικειμένου.

22 Υπό τις συνθήκες αυτές, μια απάντηση του Δικαστηρίου στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα δεν θα είχε καμιά χρησιμότητα για το tribunal des affaires de sécurité sociale d'Evry.

23 Κατά συνέπεια, παρέλκει η απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

24 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γαλλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει, ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης, τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με απόφαση της 28ης Μαΐου 1996 το tribunal des affaires de sécurité sociale d'Evry, αποφαίνεται:

Παρέλκει η απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα.

Ragnemalm Schintgen Mancini

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Μαρτίου 1998.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του έκτου τμήματος

H. Ragnemalm